

KRITISCHE PROCESSEN VRAGEN OM GOEDE VERANTWOORDING

Voorkom omkoping en corruptie

Bij omkoping en corruptie denkt u misschien direct aan grote internationale ondernemingen. Toch lijden ook minder grote ondernemingen er onder. Omkoping en corruptie vragen ook uw serieuze aandacht bij elke zakelijke transactie!

Elk jaar publiceert Transparency International de zogenoemde Corruption Perception Index (CPI). Daaruit blijkt dat Nederland een redelijk onkreukbaar land is. In de tabellen vindt u een deel van de index over 2010. Nederland komt als natie er goed vanaf als het erom gaat of wij worden omgekocht. Toch bestaat het sterke vermoeden dat wij als omkopers niet zo'n beste rol spelen. Door de praktische Hollandse handelsgeest zou wel eens snel besloten kunnen worden dat in bepaalde landen zonder het

betalen van steekpenningen of het verlenen van gunsten nou eenmaal zaken doen niet mogelijk is. En juist die mentaliteit wordt in toenemende mate bestreden. Omkoping en corruptie zorgen vaak voor nietgewilde situaties.

Lobby

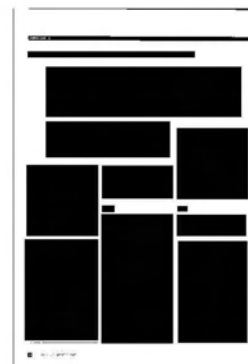
Sinds het Lockheed schandaal in 1976 is er in de regelgeving en handhaving veel veranderd als het gaat om (anti)corruptie. Vanuit de Verenigde Staten werd toen gestart met grensoverschrijdende handhaving op basis van de Foreign Corrupt Practices Act (FCPA). De Verenigde Staten namen zich voor omkoping van buitenlandse ambtenaren of gezagsdragers voor eens en altijd aan te pakken.

Het was daarbij wel nodig dat andere landen dat ook zouden doen. Anders zouden de Verenigde Staten zichzelf commercieel in de vingers snijden. Er is daarvoor een succesvolle lobby ingezet via de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) waardoor nu de meeste moderne landen vergelijkbare wetgeving hebben en aan elkaar verdachten uitleveren. Nederland levert op basis van deze wetgeving en bijbehorende verdragen ook haar eigen ingezetenen uit.

Bestrijding van corruptie dient een nobel doel. Door omkoping werkt de markt niet optimaal, wordt er teveel betaald voor minderwaardige goederen en diensten en blijft ontwikkeling van nieuwe, betere goederen en diensten uit. Ook blijkt dat corruptie juist de rijken rijker maakt en de armen armer. Corruptie verziekt een gezonde economische ontwikkeling. Omdat de massa bijna altijd lijkt te kiezen voor voordelen op korte termijn, is er een wetgever nodig om tegenwicht te bieden aan deze korte termijn tendens.

Naar

Corruptie is door de handhavingsmechanismen één van de grotere operationele bedrijfsrisico's en mag u daarom niet onderschatten. Stel dat men uw onderne-

ming betraapt op het betalen van meer dan verwaarloosbare smeergelden of andere gunsten aan een wederpartij, dan treden er nogal wat nare mechanismes in werking. Omkoping is een misdrijf en daar komt het strafrecht aan de orde. Daardoor kan zowel de omkoper (u of één van uw medewerkers) als het omgekochte individu achter slot en grendel belanden. Het blijft niet beperkt tot natuurlijke personen die omkopen (actief) of worden omgekocht (passief). De omkopende onderneming kan bestuurlijk worden vervolgd en zeer hoge boetes opgelegd krijgen. Dat kan zowel in het moederland van de onderneming maar ook in landen waar zij vestigingen heeft.

Valsheid

De kosten van omkoping vindt u meestal als commissies in uw boeken terug. Ze zijn vaak als fiscale aftrekpost opgevoerd, wat in de meeste landen helemaal niet meer is toegestaan. Zodra de fiscus een dergelijke post tegenkomt zal zij de justitie hiervan op de hoogte brengen, zelfs als de post fiscaal verdedigbaar is. Doordat de kosten van omkoping vaak een mooie eufemistische omschrijving hebben, is meestal sprake van valsheid in geschrifte. Dat is op zichzelf een vervolgbaar misdrijf.

Simpel

Naast problemen met overheden, kan uw onderneming ook problemen krijgen met concurrenten. Net zoals met mededingingsinbreuken, zijn er concurrenten maar ook afnemers die zich benadeeld kunnen achten door het handelen van uw onderneming. Zij zouden schade kunnen claimen. Het simpelst is dat voor te stellen bij de afnemer die aanzienlijk teveel heeft betaald doordat er een te hoge inkoopprijs tot stand is gekomen als gevolg van het betalen van steekpenningen aan zijn inkoper.

Naïef

Recent is het nog een tikkeltje naarder geworden vanwege nieuwe Britse wetgeving. Tot nu toe kwamen veel onderne-

mingen van vervolging af, maar niet van de boetes. Ze deden dat door het erop te gooien dat de hele affaire het gevolg was van een slecht functionerende organisatie waar de hoogste leiding niet van kon weten. Op die wijze hebben enkele internationale ondernemingen hun claim afgedaald in de Verenigde Staten. Nieuwe Britse wetgeving bepaalt nu dat omkoping in combinatie met een slechte administratieve organisatie op zichzelf al voldoende is om te vervolgen. Omdat de Britse wetgeving ook extraterritoriaal werkt, betekent dit dat er voor veel Nederlandse organisaties werk aan de winkel is. Domheid wordt niet meer beloond.

Geïsoleerd

Een uitstekende verantwoordingsorganisatie rond de voor omkoping gevoelige processen is eigenlijk de enige manier van verweer tegen aantijgingen van omkoping of corruptie. Elke tussenpersoon of agent moet gescreend zijn en verantwoording afleggen over waaraan commissies zijn besteed. Alle medewerkers van een onder-

neming moeten steeds goed geïnformeerd en getraind te zijn zodat zij alle mogelijke kennis hebben over wat wel en wat niet mag. Transparantie, voorlichting, handhaving en verantwoording zijn de sleutel voor schadebeperking. Directie en com-

Domheid en naïviteit worden niet meer beloond

missarissen moeten zich regelmatig (laten) overtuigen van de kwaliteit van het complex van maatregelen. Alleen dan kunt u met recht stellen dat het om een geïsoleerd geval gaat dat slechts een individu aan te rekenen is. En besef steeds: eenmaal omgekocht is voor altijd chantabel...

Peter Schimmel, partner Grant Thornton Forensic Investigation Services, Rotterdam, e-mail: peter.schimmel@gt.nl, website: www.gt.nl

Minst corrupt in 2010

Rang	Land	Score
1	Denemarken	9,4
1	Nieuw Zeeland	9,3
1	Singapore	9,3
4	Finland	9,2
4	Zweden	9,2
6	Canada	8,9
7	Nederland	8,8
8	Australië	8,7
8	Zwitserland	8,7
10	Noorwegen	8,6

Bron: Transparency International
(www.transparency.org)

Meest corrupt in 2010

Rang	Land	Score
168	Angola	1,9
170	Burundi	1,8
171	Tsjaad	1,7
172	Soedan	1,6
172	Turkmenistan	1,6
172	Uzbekistan	1,6
175	Irak	1,5
176	Afghanistan	1,4
176	Myanmar (voormalig Birma)	1,4
178	Somalië	1,1

Bron: Transparency International
(www.transparency.org)